

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE. Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Črni dnevi funta

Zaradi stalnega padanja funta na svetovnih borzah je angleška vlada odredila zaporo borze in suspendirala zlato vrednost funta

Nujno sklicanje parlamenta — Silen odmev po vsem svetu

London, 21. septembra. Katastrofalni padec angleškega funta, ki se je pričel prve dni preteklega tedna in ki je doživel na londonski in newyorski borzi pretekel soboto svoj najhujši dan, je prisilil angleško vlado k dalekosežnim ukrepom, ki pomenijo pravo revolucionjo v angleški finančni in gospodarski politiki. Angleška vlada je včeraj z zasilno uredbo razveljavila zlato valuto, to se pravi, da je odvezala angleško banko dolžnosti zamenjati na zahtevo predložene ji bankovce za odgovarjajočo zlato vrednost. Obenem je bila odrejena zapora londonske borze.

Odlok angleške vlade je silno odjeknil po vsem svetu ter je našel globok odmev na vseh borzah. Angleška vlada utemeljuje svojo odredbo s tem, da hoče ustaviti nadaljni odtok zlata, ki je v zadnjih dneh zauzel tak obseg, da resno ogroža angleško valuto. Ukrep je le začasen, dokler parlament, ki je bil sklican za danes k nujni seji, ne sprejme nadaljnih ukrepov.

London, 21. sept. Anglia preživlja svojih najtežjih križ. Angleški funt, ki je veljal za nemagljivo trdnjava in na katerega se je opirala vsa angleška gospodarska in mednarodna politika, se je začel v zadnji dobi resno manjati. Ni to v toliki meri posledica slabega gospodarskega položaja, kakor posledica omajanega zaupanja inozemstva, pa tudi posledica splošnih gospodarskih perturbacij, ki se v zadnji dobi upirajo skoraj čez noč in ki se jim ni lahko upirati.

V preteklem tednu je začel angleški funt na svetovnih borzah stalno nadavati. Angleška Narodna banka si je prizadevala preprečiti večji padec funta ter je moralna žrtvotvori ogromne milijone. Vse to pa ni mnogo zaledilo in že v petek so bile na londonski borzi nadaljnje ogromne izgube. Samo v enem dnevu je moralna Angleška banka oddati za okrog 15 milijonov funtov zlata. Rapidni odtok zlata, ki traja že delj časa, se je še povečal, ko je tudi Nizozemska odtegnila svoje kredite z londonskega trga.

Hoteč poživeti denarni trg se je banka v sporazumu z borznim svetom odločila obdržati tudi v soboto borzni dan. To se je zgodilo po letu 1917, prvič v povojni zgodovini angleške borze. Rezultat je bil baš nasproten, kakor so ga želeli. Sobota se je izpremenila v črni dan angleškega funta. Vsi papirji so padli, nekateri celo za 25 odstotkov. Vse to je paniko na denarnem trgu še povečalo.

Nočna seja vlade

Ko so Macdonalda obvestili o teh dogodkih, se je nemudoma vrnil v London, kjer je takoj sklical sejo ministarskega sveta, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki angleške banke in mnogi finančni strokovnjaki. Konferenca je trajala nad 12 ur.

Rezultat posvetovanje je bil ta, da je vlada odredila takošnjo zaporo borze in suspendirala zlato valuto s tem, da je angleško banko odvezala dolžnosti zamenjave bankovec v zlato. Do nadaljnje je s tem ustavljenia vsaka odaja zlata, da bi se s tem ne zmanjšal že tak zelo izčrpani zlati zaklad banke, ki znaša samo še 130 milijonov.

Sklicanje parlamenta

Na seji vlade je bilo sprejetih tudi več zakonskih načrtov, ki bodo predloženi parlamentu. Zbornica je bila za danes popoldne sklicana v nujni seji, na kateri mora takoj rešiti vse te predloge. Vsebina teh zakonskih načrtov še ni znana, ker jo čuvajo v tajnosti, da bi preprečili spekulacijo. Izve se le toliko, da obsegajo celo vrsto zasilnih ukrepov, s katerimi se bo skušalo stabilizirati funt in preprečiti paniko na denarnem trgu in gospodarstvu sploh.

Vznemirjenje v finančnih krogih

Londonska City je skrajno razburjena. Vodilni finančniki imajo neprestano konference in posvetovanja. Listi pišejo sicer zelo pomirljivo in povdarjajo,

da gre le za prehodne ukrepe, vendar pa se vznemirjenje od ure do ure stopnjuje. V borznih in finančnih krogih krožijo najgorostasnejše vesti, ki izvajajo pravceto paniko. Zaradi tega se je finančni minister Snowden odločil, da drevi v londonskem radiju pojasniti vladne ukrepe in pomiri javnost.

Opozicija podpira vlado

Tudi opozicionalni politiki si prizadajajo vplivati pomirjevalno. Vodja opozicije Henderson je sprejel novinarje ter jim v daljši izjavi povedal, da opozicija popolnoma odobrava ukrepe vlade. Naglasil je, da gre le za prehodne ukrepe in pomiri javnost.

Čevljarski delavci za Baťo

Na svojem kongresu v Beogradu so usnjarski in čevljarski delavci zahtevali, naj se omogoči Baťi zgradba tvornice v Jugoslaviji, da se omili brezposelnost

Beograd, 21. sept. Včeraj se je vršil v Beogradu Kongres usnjarskih in čevljarskih delavcev, ki so se ga udeležili njihovi zastopniki iz vse države. Kongres je se vršil v dvorani hotela »Petrograd« ter mu je predsedoval Dušan Gjorčić. Usnjarske in čevljarske delavce z dravsko banovine je zastopal v imenu Narodno - strokovne zveze g. Vladimir Kravos. Na kongresu se je govorilo o veliki krizi, ki obstoji v tej stroki ter so zlasti ostro nastopili proti čevljarskim podjetjem in mojstrom, ki so nedavno protestirali proti podelitvi koncesije Baťi za zgradbo tvornice v Jugoslaviji. Na kongresu so poudarjali, da so čevljarska podjetja nastopila proti Baťi le iz razlogov svojega žepa, ne pa iz nacionalnih vzrokov. Čevljarski delavci zahtevajo naspromo, naj se otvorijo velika gospodarska podjetja, v katerih bi moglo delavstvo dobiti dober zaslužek. Zato predlagajo, naj se Baťi dovoli zgraditev tvornice. Pri tem naj oblasti skrbe, da bodo Baťa in druga podjetja izpolnjevala naše zakone o zaščiti domačega delavstva, ki naj dobi v prvi vrsti zasluga v podjetjih, ki se nahajajo v naši državi. Razen tega zahtevajo v svoji rezoluciji potrebne ukrepe za zboljšanje njihovega bolniškega in pokojninskega zavarovanja.

Švicarski tisk o našem kralju

Bern, 21. sept. AA. »Neue Berliner Zeitung« prinaša obširen članek o politični konsolidaciji Jugoslavije. V tem članku izreka priznanje modri politiki kralja Aleksandra, ki se je zopet izkazala o priliku nove ustawe. — »Luzerner Tagblatt« prinaša tudi pohvalen članek o novi ustavi kraljevine Jugoslavije in hvali politiko Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki ga je prebivalstvo Jugoslavije navdušeno pozdravilo ob progasitvi nove ustawe kraljevine Jugoslavije.

Spor zaradi Gdanske

Zeneva, 21. septembra. AA. Na seji sveta Društva narodov je poljski komesar v Gdansku Strasburger posegel v debato o spornih točkah med Poljsko in Gdanskim. Govornik je kritiziral kulturna in politična stremljenja, ki se v zadnjem času pojavljajo v Gdansku. Predsednik senata v Gdansku Ziehm je odgovoril, da je 97% prebivalstva nemške narodnosti in da sme zato tudi v smislu ustawe svobodno izražati svoja menija in uveljavljati svoja streljenja. Nemški zunanj minister dr. Curtius je nato pristavljal, da je Gdansk suverena država in da ni podvržena nobeni cenzuri.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE. Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Šahovski turnir na Bledu

XXII. kolo. — Dve partiji remis — Dr. Aljehin in dr. Vidmar stojita zelo slabo

Bled, 21. sept. Včeraj so na Bledu odigrali nastopne partie: Flohr je remisiral z Aljehinhom, istotako Kashdan s Spielmannom. Dopoldne sta tudi že remisirala Niemcovič in Stoltz, dočim je dr. Vidmar porazil Astaloš, Colle se je udal Tartakowerju, senzacija včerajšnjega turnirja je bil poraz Bogoljubova po Maroszyju. Tudi Pir je izgubil proti Kostiču.

Davi se je pričelo 22. kolo. Stoltz je proti Piru otvoril z damskim gambitom, Pir se je branil z rusko obrambo. Dobil je napad in ima kmeto, toda Stoltz ima še vedno šanse, ker ima dva tekača.

Kostič je proti Flohru otvoril s kraljevim kmetom, Flohr se je branil z Karo Kanovo obrambo in je bila po obojestransko korektne igri pozicija kmalu zenačena. Partija je končala po dveurni igri remis.

Dr. Aljehin je proti Bogoljubovu otvoril z damskim gambitom. Bogoljubov se je z indiško igro zelo dobro branil. Aljehin je začel ostro napadati, Bogoljubov pa mu je napade razbil. Opoldne je imel dr. Aljehin še popolnoma nerazvito igro in utegne partie izgubil. Maroszy je proti Kashdanu otvoril s

kraljevim kmetom, Američan se je branil z Karo Kanovo obrambo. Ima sicer zelo stisnjeno igro, toda močno pozicijo. Razen tega ima še slabšega kmeta na c6.

Spielmann je proti dr. Vidmarju otvoril s špansko igro, ta se je branil neregularno in nekorektno žrtvoval figuro. Vse kaže, da bo partijo izgubil, vendar ima še sanse za napad.

Dr. Astaloš je proti Colleju otvoril s kraljevim kmetom, Colle se je branil z Aljehino obrambo. Astaloš je otvoril zelo dobro in stoji za malenkost boljše.

Dr. Tartakower je proti Niemcoviču otvoril s kraljevim kmetom. Tudi Niemcovič se je branil z Karo Kanovo obrambo. Oba sta igrala zelo korektno, igra je bila kmalu uravnovešena in je partija po 15. poteki končala remis.

Stanje po današnji dopoldanski rezultati je nastopil:

Aljehin 17 in pol, Bogoljubov 12, Kashdan, Vidmar 11 in pol (1), Flohr, Kostič in Niemcovič 11, Spielmann 10 in pol, Maroszy 10, Tartakower 9 in pol, Stoltz 8 in pol, (2), Astaloš 8 in pol (1), Colle 7 in pol, Pir 5 (1).

Velika nesreča v železnom rudniku

V rudniku Trebče se je vdrl rov ter je zemlja zasula štiri rudarje, ki jih ne morejo odkopati

Kosovska Mitrovica, 21. sept. V rudniku Trebče se je pripetila velika nesreča, ki je zahtevala življenje štirih rudarjev. Na mestu, kjer sta vodila dva rova drug nad drugim, se je prvi rov pod velikim pritiskom železne rude porušil ter se je vsebujo 20 ton rude z zemljo in kamenjem vred v spodnji rov. Med delavstvom je nastala strašna panika in vsi so pričeli be-

žati od mesta nesreče. Panika je bila tem večja, ker niso vedeli zaradi silnega trusca, kam naj beže. Kasneje so ugotovili, da je zasulo štiri rudarje. Ker se nahaja nad njimi ogromna količina zemlje, je jihova rešitev nemogoča. Potrebno bo namreč najmanj 20 ton forsiranega dela, da jih bodo odkopalci. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi vzroke nesreče.

Obsodba Gajde potrjena

Praga, 21. septembra. Kakor znano, so meseca avgusta l. 1929. češkoslovaški fašisti vdri v stanovanje svetnika v vojnom ministervu dr. Vorla v Sazavici, da bi se polstali nekega pisma predsednika Mašaryka, v katerem se je govorilo o procesu proti Gajdi. Zaradi tega volumna je bil Gajda obtožen skrivnega in obsodil na dva meseca ječe, poostrene s postom. Gajda se je proti obsodbi pritožil na vrhovno sodišče v Brnu, ki je v soboto zavrnilo njegov vzrok in potrdilo obsodbo prve instance. Sodišče se je nato v tajni seji bavilo z odmeri kazni in o tem, ali se naj Gajda obredi tudi na izgubo volilne pravice. Odločitev o tem, bo izdana pismeno. Obsodba bo imela za posledico, da bo Gajda popolnoma izgubil svojo generalsko pokojnino, ki jo je po degradaciji prejemal še dve tretjini, in da bo moral nastopiti svojo kazen v ječi. Če mu bo odrečena volilna pravica, bo izgubil tudi svoj poslanski mandat.

Dan letalskih nesreč na Poljskem

Varšava, 21. septembra. Pri veliki letalski letalski direktrivi, ki se je pričela v četrtek in je trajala tri dni, so se prineštile štiri nezcode. V četrtek sta morali dve letali vogni pri Kutnu za silo vrstati, pri čemer sta se razbili. Isto noč je na zemlji tretje letalo pri Plocku, kjer sta ob letala zgorila. Četrto letalo se je zrušilo na streho zrakolovne love varšavske civilne zrakolovne družbe, predstroje streha lahko poškodovala tri letala v lobi. Letalec te je ubil.

Starhemberg vodja Heimwehra

Dunaj, 21. septembra. AA. Knez Rueger Starhemberg je razglasil, da je v sobotu 19. t. m. prevezl zvezno vodstvo nad celokupnim Heimatschutzem.

Novi francoski poslanik v Berlinu

Berlin, 21. sept. AA. Danes prispe v Berlinu novoimenovani francoski poslanik Francois Poncet.

Kitajsko-japonski spor

Nanking, 21. septembra. AA. Kitajska narodna vlada je pozvala Japonsko, naj tako izprazni zasedeno ozemlje.

Konec Wilkinsove pustolovščine

Bergen, 21. sept. AA. Sir Hubert Wilkins je odpustil posadko podmornice »Nautilus«. Sam ostane še nekaj časa v Bergenu.

Svetovni muslimanski kongres

Jeruzalem, 21. septembra. AA. Tu se sestane 7. decembra svetovni muslimanski kongres.

Nadzorstvo nad bančnim poslovanjem v Nemčiji

Berlin, 21. sept. V soboto je uradni objavil zasilno uredbu o nadzorstvu nad bankami, ki stoji v veljavlo 1. oktobra. Uredba nrenča nemškim bankam tudi v bodoče polno zasebno gospodarsko odgovornost za njihovo poslovanje in ne določa posredovanja pri poslovanju v dobroben. Državna vlada in državna banka pa imata možnost brezpreti se o poslovanju nemškega bankarstva v vplivati na splošno bančno politiko s stališča celotnih gospodarskih interesov.

»Zeppefin« v Južni Ameriki

Stavbno gibanje v Ljubljani

čim bolj se bliža stavbna sezona koncu, tem več se zida

Ljubljana, 21. septembra.
Čim bolj gre proti koncu stavbna sezona, tem bolj hite z delom na številnih stavbiščih. Večnadstropne hiše nameravajo pred zimo vsaj povečem sezidati in pokriti, manjša poslopja pa popolnoma izgotoviti.

V Verstovški ulici blizu Groharjeve ulice kopijo mehka ilovnata tla za visokopričino hišo, katere lastnika bosta Mirko in Marija Špan. Lepa moderna stanovanja bodo v visokem pritličju in pod streho. V tleh bodo drvarnice in drugi gospodarski prostori ter eno stanovanje. Poslopje se gradi globoko pod cesto, v jami, kjer so bile pred desetletji opekarne. Hiša bo še pred zimo sezidana in pokrita, povsem gotova pa najbrž prihodnjem zadarskem delu. Zidarska dela je prevzelo stavbno podjetje G. Tönies.

Pekovski mojster Jože Megušar bo izvršil svoj objekt v novi lini visokopričino enonadstropni hiši na Dolenski cesti v bližini Galjevice oziroma Žuljavi vasi. Zidanje je domala gotovo. Manjše pritlično poslopje, v katerem bo parna pekarna, je prizidano hiši zadaj na dvorišču. V pritličju bo obrtni lokal, v prvem nadstropju in pod streho pa lepa stanovanja z razgledom na Golovec in na jugozapadno stran. Zidarska in druga dela bodo do mesec gotova. Zidanje dovršuje stavbno podjetje Tavčar & drug.

Ce greš od Zelenega hriba proti Planjanu, zapaziš v kotu nad ribnikom »sumih bajevec« nekaj ljudi. Zaposleni so z zidanjem pritlične, enonadstropne hiše, v kateri bo imel svojo streho Jakob Žerjav, orložni stražnjo mester v pokoju. Svet je plačal po 8 Din kvadratni meter. Hiša stoji tako daleč od prometne Dolenske ceste, da ne bo mogel do nje cestni prah. Dovolj zdravega zraka bo pa iz gozda in travnikov. Iz stanovanj bo lep odprt razgled proti jugozapadu. Hiša bo letos gotova. Zidanje ima v rokah stavbno podjetje Saksida & drug.

Profesionalne rokoborbe

Sobotne in nedeljske borbe — Dve odločitvi — Francoz onesveščen

Ljubljana, 21. septembra.
V soboto in sinoči so se ob rastoco zanimanju občinstva nadaljevale profesionalne rokoborbe v Unionu. V soboto so tekmovali štirje pari, med njimi Krause (Francija) in Travagliini do odločitve.

Prva sta se borila Milovanovič (Sedmograška) in Rainer (Bavarska). Borba je bila dokaj izenačena in je ostala tudi neodločena, kar je končno odgovarjalo njenemu poteku.

Nato sta se borila do odločitve Krause in Travagliini. Že po prvi neodločeni borbi sodeč je bilo pričakovati, da se bosta dolgo in ogorenčeno borila. Dočim je pa bilo njuno prvo srečanje upravljeno prijateljsko in fair, je v soboto Krause presezenil z izredno surovostjo, ki prireditvi gotovo nibil in ne bo v korist, še manj pa v propagando. Temperamentni Francoz je prišel večkrat popolnoma iz koncepta, posluževal se je vseh nedovoljenih sredstev in trikov za zmago in, ko je končno videl, da orjaškemu Travagliini kljub svoji ogromni sili in tehničnemu znanju ne bo kos, je začel divje otevpati okrog sebe in borba se je spremenila v pravčato klofutanje, kjer je pa Travagliini boljše uveljavil svoje daljše roke. Francoza je končno pokopal njegova razburjenost. Ko je ves divij planil na Italijana, ga je ta hipoma objel kačor z železnimi kleščami in ga gladko posložil na hrbot. Borba je trajala eno uro in deset minut. Travagliini je zasluzeno zmagal.

Nezanimiv je bil nastop dvojice Prohaska (Avstrija) in Bek (Jugoslavija). Prohaska je že čez nekaj minut položil Beku iz nesone na tla. Bila je precej neestetska borba, ki je zlasti Prohasko še bolj omrzila pri publiku.

NEDELJSKE BORBE.

Pred pričetkom sinočnih borb se je prijavil vodstvu mlad rokoborec Mileusnič, učenec Pera Kopa, češ da se hoče boriti z Milovanovičem. Vodstvo je njegovu želji ustreglo in že drevi se ponemira krepka borca.

Sinoči Kop ni nastopal, ker mu je v Novem Sadu zbolela sestra in se je moral odpeljati tja, nočoj se pa ta jugoslovenski favorit zopet vrne.

Sinoči so gledali dočakali prvo veliko senzacio, ki je vznemirila vse navzoče, da so v poznih urah razpravljali po vseh gostinah in kavarnah o razburjivem dogodu. V petek zvečer sta se namreč francoski šampijon Raoul Krause in težki Avstrijec Prohaska borila neodločeno, zato sta pa sinoči borbo nadaljevala do končne odločitve, dokler eden ne položi drugega na ramena. Take odločilne borbe niso vezane na čas ter trajajo do končnega rezultata ali popolne onemogočnosti tekmovalca. Že pri opisu prve borbe teh dveh kolosov smo opisali tehnično spremnost Francoza in podčrtali Prohaskino surovost, ki vzbuja splošno ogorčenje in proteste.

Tudi na letakih je bilo včeraj opozorjeno, da se meri tehnična sposobnost Francoza z grobostjo Prohaska. V začetku vroča borbe je bil Prohaska popolnoma doštejen in mu je občinstvo s priznanjem aplavidralo. Kakor v petek se mu je gibčni Krause večkrat izmuznil iz dvojnega nekona, kar pri njem ni težko, ker zradi ogromnih mišic skoraj nima vrata. Boj je postal od runde do runde silovitejši, da je vse občudovalo to gravo borbo.

Naše mesto se močno širi tudi proti severovzhodu. V Prešernovi ulici na Selu okraj južne železnice bodo prve dni prihodnjega meseca kar tri hiše gote. Prva je Moletova. Vsa dela so toliko uspele, da so sobe že poslikane. Izvršujejo se le še manjša zidarska dela in pa stopnice. Lepa svetla stanovanja bodo v visokem pritličju in pod streho. Dobro bodo rabni tudi prostori v tleh, ker stoji hiša na suhih gramoznih tleh. Gospodinjina z otroki se vseli prihodnje dni. Gospodar Mole ima kruh in zaslužek v Ameriki, od koder se prej ali slej vrne k družinicu pod svojo streho.

Nekoliko naprej je sezidana, pokrita, znotraj in zunaj ometana čedna domačija železniškega upokojenca Valentina Kržana. Svetla, suha in zdrava stanovanja bodo v visokem pritličju in pod streho ozroma v prvem nadstropju. V tleh bodo drvarnice in eno stanovanje. K hiši je napravljen prizidek, ki bo v njem pralnica in manjši prostor za gospodarske namene. Pralnico je pa zato zidal zraven hiše, da bodo stanovanja tem bolj suha in zdrava. Vsa dela morajo biti gotova do 15. oktobra, tako vsaj se glasi pogodba med Kržanom in stavbnim podjetjem. Hiša je namenil gospodar svoji hčeri.

Proti koncu omenjene ulice je zrasla iz gramoznih tal lepa visokoprična hiša, ki bi se lahko imenovala vila, last Ivana Schrifla, sprednjika cestne železnice. V visokopričju so speljane betonske stopnice. V tleh bodo drvarnice, pralnica in eno stanovanje. V prvem nadstropju ozroma pod streho ter v visokem pritličju pa moderna sveta stanovanja. Zidarska dela so domala končana. V kuhinjah stoji pečarij ognjišča. Čez nekaj dni bodo mizarji pololiži po sobah parkete, na kar še pleskarji in sobni slikarji opravijo svoje delo, pa bo tčna hiša porabna. Molitovo, Kržanova in Schriflovo hišo je zidal zidarski mojster Fran Jerko iz Črnuč.

Na 40-tih javnih odn. privavnih meščanskih šolah v dravski banovini je 6497 učencev in učenk, od teh odpade na 31 javne šole 5290 in na privatno 1217.

Prosvetni oddelek mestnega magistrata že del časa proučava vprašanje, da bi nujno potrebljene meščanske šole, kjer se imajo v Ljubljani osnovne šole močno botri s prostorom. Osnovne šole imajo 124 razredov, a nujno bi rabile še najmanj 42 razredov. Novo osnovno šolo za Bežigrad namerava mestna občina zgraditi v najkrajšem času. Načrti za to šolo so že v glavnem izdelani. Šolo zgradi blizu artillerijske vojašnice tako, da bo namenjena prebivalstvu severnega dela Ljubljane in Bežigrajčanom.

jan Travagliini. Pokazala sta dosedaj najlepšo borbo, ki je pa končno ostala neodločena.

Drevi nastopijo: Krause-Rainer, Romano in Prohaska, Mileusnič in Milovanovič, Sturm in Travagliini pa nadaljujeta borbo do odločitve.

Meščanske šole v Ljubljani

Vseh učencev je 1559

Ljubljana, 21. sept.

Ljubljana ima 4 javne meščanske šole in 3 zasebne. Imamo po dve deški in deklinski meščanske šoli in zasebne meščanske šole v Lichtenturnovem zavodu, dalje notranjo in zunanj meščansko šolo pri Ursulinkah. Notranja ursulinska šola ima letos samo I. razred, dočim so bili ostali razredi opuščeni.

Število učencev in učenk na meščanskih šolah znaša 1559 in se razdeli tako: I. deška šola na Prulah 279 (lanj 247), II. deška šola v Sp. Šiški 195 (lanj 170), I. deklinski šola pri Sv. Jakobu 230 (lanj 170), II. deklinski šola v Sp. Šiški 159 (lanj 167). Vse meščanske šole so v pogledu števila učencev in učenk napredovalne, nazadovala je deklinski šola v Sp. Šiški. Zasebne šole stejejo: Lichtenturnov zavod 270, notranja ursulinska meščanska šola 24 učenc in zunanj meščanska šola 180.

Na 40-tih javnih odn. privavnih meščanskih šolah v dravski banovini je 6497 učencev in učenk, od teh odpade na 31 javne šole 5290 in na privatno 1217.

Prosvetni oddelek mestnega magistrata že del časa proučava vprašanje, da bi nujno potrebljene meščanske šole, kjer se imajo v Ljubljani osnovne šole močno botri s prostorom. Osnovne šole imajo 124 razredov, a nujno bi rabile še najmanj 42 razredov. Novo osnovno šolo za Bežigrad namerava mestna občina zgraditi v najkrajšem času. Načrti za to šolo so že v glavnem izdelani. Šolo zgradi blizu artillerijske vojašnice tako, da bo namenjena prebivalstvu severnega dela Ljubljane in Bežigrajčanom.

občinstvo s svojim številnim obiskom.

Vrlemu zboru je nekaj priznalih in za nadaljnje del navdušočih besedi na odru izpre... g. Zorko Prelovec, kot zastopnik in povodvodja Hubadove župe JPS. — D. Jenkovo »Molitev« je v nedeljo dopoldne pri slovenski maši zapeljalo Glasbeno društvo ob vzornem spremljevanju orglala g. Kuntare. —

občinstvo s svojim številnim obiskom.

V zvezi s proslavo 25letnice zagrebškega Avtokluba so se vrile včeraj zanimali avtomobilski tekme, na katerih je vozil Branko Zadobrošek s hitrostjo 160 km na uro. Bil je najboljši vozec dneva, ker pa ni član Avtokluba, je dobil glavno nagrado, velik pokal kraljice Marije, Ljubljanač Viktor Barešič.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Ponедeljek, 21. septembra, katanči: Matej, Blagoslav, pravoslavni, 8. septembra: Rojstvo Marije Device.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Sestrična iz Varšave.

Kino Dvor: V rumenem carstvu.

Kino Ideal: Dva svetovna.

ZKD: »Rango« v kinu Matica ob 14.30. Jakopičev paviljon: Razstava umetnic. Profesionalne rokoborbe v Unionu ob 20.30.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg 12; Ustar, Sv. Petra cesta 78; Hočvar, Ljubljana VII., Celovška cesta 34.

Iz Celja

— C Kategorizacija celjskih mestnih cest in ulic. Celjski mestni občinski svet je sklenil na svoji zadnji seji v petek 18. t. m. naprosito bansk upravo v Ljubljani, da bi prevzela v svojo upravo in vzdrževanje nekatere mestne ceste in ulice, to pa glede na dejstvo, da plačuje Celje skoraj tretjino doklad sreskemu cestnemu odboru. Po nemem načrtu naj bi se celjske ceste, trgi in ulice opredelite takole: za banovinske ceste I. reda naj se proglaša Klavniška ulica, Cankarjeva cesta, Vodnikova ulica, Vrazov trg, gornji del Gregorčeve ulice do državne ceste, mostišče pri kapucinskem mostu, Razlagova ulica do polovice, del Vrvarske ulice pri Delavskih zbornicah, Kolenčeva ulica, Krekov trg ob kolodvoru do pošte in vsa Aškerčeva ulica. Za banovinske ceste II. reda pa naj se proglaša cestna zveza od mostu čez Koprivnico pri rudarski šoli, Levstikova ulica in Gregorčeve ulica do Ipavčeve ulice. Občinske ceste I. reda naj se proglaša Klavniška ulica, Cankarjeva cesta, Vodnikova ulica, Vrazov trg, gornji del Gregorčeve ulice do državne ceste II. reda na tliniku. Vrglo je v globino, kjer je na kamenu obležala z razbito glavo mrtva. Prihite je sicer rešilni avto iz Ljubljane, ki se je pa takoj vrnil, in ponesrečenku so odnesli v mrtvašnico v Smlednik.

— C Čeprav je Turnec prav za prav le šola za plezanje, vendar se je na njem pripetila žoga druga smrtna nesreča. L. 1926 je namreč prav tu tudi zadeba skala izvrstnega plezalca in odličnega alpinista Lojzeta de Reggia, sedaj mu je pa sledila še Rozinka Narobe, ki je bila rojena 8. avgusta 1911 v Vižmarjih. Marljinje uslužbenka tovarne »Stora« je bila najzvestejša opora svoji materi, ki ima še več drugih otrok. Pojkoja je bila priljubljena zaradi svoje dobre in ljubeznosti pri vseh tovaršicah prav tako, kakor pri planincih zaradi svoje skromnosti in navdušenja za planine. V junutrije liste je zašla pogreška, ker jo »Jutro« imenuje za Planinško. Pod Turncem se je namreč sestala Rozinka z neznamo ji družbo in gotovo ji je v šali imenovala namestu pravega imena pseudonim, ki izraza njenjo ljubiteljstvo, namreč »Planinško«, čeprav se je v resnici pisala za Narobe.

NEZGODA MLADE IZLETNIKE NA SV. KATARINI.

— C

— C Poroka. Včeraj sta se poročila v Petrovčah pri Celju g. Karol Pfeifer, deželnji računski višji revident iz Korneburga in gđena, Greti Lebičeva, hčerka kavarnarja iz Celja.

— C Športna nedelja. Včeraj popoldne je premagal ASK Primorje tukajšnje Atletike s 6 : 1 (4 : 0) prvenstveni tekmi. Sodil je g. Jordan iz Ljubljane.

— C Srečke V. razreda so prispele in najih lastnici takoj dvignejo v celjski podružnici »Jutra«, ker se bo žrebanje pričelo že 24. t. m. in bo trajalo do vključno 16. oktobra. Na razpolago je še nekaj novih polovčnih celtskih sreč.

— C Za odpravo kalljenja nočnega miru. Mestno načelstvo bo v smislu zadevnega sklepa občinskega sveta interveniralo pri predstojništvu mestne police glede odprave kalljenja nočnega miru, ki ga povzročajo nekateri, večinoma Izvencijski avtomobilisti in motociklisti, ki vožijo v pozničnih urah z odprtim izpuhom in največkrat prav po nepotrebni signalizacijo s hupami. Tudi kolesarjem, ki nimajo ponori predpisane svetilke, bo morala policija posvetiti več pozornosti.

— C Krajevna skupina državnih upokojencev in upokojenik v Celju poziva vse svoje člane in članice k polnoštevillni udeležbi na sestanku, ki ga sklicuje v nedeljo 27. t. m. ob 9. dopoldne v klubovo sodo Celjskega doma v Celju. Obravnava se bodo važne stanovske zadeve.

— C Vsi na občni zbor Ljubljanske vsečilišča, ki se bo vršil drevi ob 20. v risalnici državne deške meščanske šole v Vodnikovi ulici. Na dnevnem redu so poročila društvenih funkcionarjev, volitive novega odbora, določitev programa za bodočo sezono in slučajnost.

Jubilej zagrebškega Avtokluba

Zagrebška sekcija Avtokluba kraljevine Jugoslavije je praznovala svojo 25letnico na največnejši način. Po sobotnih, izvrstno uspehlih brdskih tekma v Von

Emile Gaboriau:

Vampirji v elemesta

Roman

39

— Prav pravite, dragi markiz. Da, to je čisto navadno izsiljevanje.

To priznanje je bilo tako cinično, da je markiza obilila rdečica.

— O, gospod! — je ugovarjal.

— E! — je vzkliknil častivredni lastnik posredovalnice, — kaj ste se te besede tako ustrashili? No torej, poslušajte... Gotovo ste spominjate, kako ste neke noči zasačili v klubu kvartopirca, ki je imel polne roke pripravljenih kart. Bil je zelo bogat tujec. No in kaj ste storili? Nič. Toda naslednjega dne ste odšli k njemu in si izposodili deset tisoč frankov. Kdaj mu jih vrnete?

Croisenois je kar zazidal od presečenja.

— To je pa že od sile! — je zmrmljal.

Toda Mascarot je že zopet nadaljeval:

— V parizu poznam dva tisoč ljudi, ki se preživljajo izključno z oderstvom. Naš začetek je bil težak, sejali smo, vi pa prihajate v trenutku, ko bi morali šele žeti. K sreči je nam bil Catenacov v Hortebozov poklic dobrodošel. Prvi je lečil telesne, drugi žepne rane. Jaz pa, poglavar organizacije, tudi nisem mogel držati rok križem. Po dolgem oklejanju sem najel toke stanovanje in ustanovil posredovalnico. To nikun ne škoduje, pač pa pomaže človeku seznaniti se z mnogimi ljudmi. Priznati je treba, da je služinčad v naših časih posebno v velikih mestih nekakšna ogromna mreža, v kateri se premetavajo bogati sloji. Nedvomno je bogataš v svoji palaci sredi služinčadi zastražen kakor obtoženec v ječi. Besede, krenje, pogledi, vse se opazuje, razlagata, kritizira, presoja.

Markiz de Croisenois, ki se je bil udal v svojo usodo, ker boljšega izhoda iz položaja ni videl, se je samo namernil in zamrmljal:

— Vem, vem.

— Zares, gospod markiz, zdi se, da ste o teh rečeh razmišljali, ker mi niste nikoli naročili, naj vam preskrbim komornika.

— O, jaz imam srečno roko!

— To mi je dobro znano. Vi imate edinstveno služinčad. Ali pa mislite, da je v redu, če imate v službi človeka, ki ga ne poznate?

— O! Morela mi je priporočil dober prijatelj sir Waterfield...

— To ni izključeno. Vendar me pa skrbi, kaj bo s tem vašim dečkom... Sicer se pa k temu še povrnemo. Zaenkrat bi vam rad samo povedal, da sem sklenil izrabiti veliko moč služinčadi zase in za svoje načrte. Policija troši milijone za vzdrževanje redarjev in detektivov, jaz imam pa celo armado zvestih sotrudnikov, ki me zelo malo stanejo. Vsak dan gre skozi mojo pisarno povprečno petdeset ljudi obojega spola, kar izračunajte, koliko naneseš to v enem letu. Življenje v stvari, dragi markiz. Če še nismo imeli sitnosti, se moramo zahvaliti svoji previdnosti. Raznoga imeli pri rokah, ga pa nismo zlorabili. Nikoli nismo storili nič zlega človeku, ki ni imel denarja, temveč nasprotno, često smo pomagali ljudem iz stiske. Naše delo je bilo sicer dobičkanoslo, vendar je nam pa začelo presedati. Opravljamo ga že petindvajset let, moji prijatelji in jaz; staramo se, potrebeni smo miru. Sklenili smo torej opustiti to delo in se umakniti v zasluzeni pokoj. Porej pa hočemo še likvidirati in vnovičti to dobičkanoslo podjetje, kolikor se bo pač dalo.

— To je v redu, — je pritrdil Croisenois.

— V rokah imam mnogo dokumentov, ki so pa zasebnega značaja in z njimi se ne bo dalo kdove kaj opraviti. Zanesem se na vas, da nam boste pomagali izsliti ogromne zneski, ki jih predstavljajo ti dokumenti. Sami tega ne bomo mogli storiti, z vašo pomočjo bi pa že šlo.

Ta nesramnost je pognala markizu vso kri v glavo.

— Kaj? Jaz naj bi hodil s temi dokumenti okrog in izsiljeval od ljudi načar ali čast? Saj bi bil slabši oroparia, ki napada ljudi na javni cesti! Ne, pod nobenim pogojem! Name se nikar ne zanašajte!

Toda Mascarot ga je takoj potolčal. Skomignil je z rameni in si mirno popravil očala.

Dovolj je že teh otročanj, gospod markiz, izgubil sem z vami že itak preveč besed. Počakajte, da boste imeli res tehtne razloge za svoje ugovore. Saj sem vam dejal, da so dokumenti čisto posebnega značaja. Takoj vam povem, zakaj. Velika ovira v našem poklicu je, da imamo pogosto opraviti s poročenimi ljudmi, ki so sicer zelo bogati, pa ne morejo razpolagati s svojim bogastvom tako kakor bi hoteli. Možje pravijo v takih primerih: Vzeti deset tisoč frankov iz premoženja, da bi žena ne vedela, je

nemogoče. Žene pa odgovarjajo: Denar lahko dobim samo od moža, njega bi moral prosi. In ti ljudje so kriti. Količ je bilo takih, ki so poklekali pred me in me lepo prosili, naj jim prizanesem in pridržim njihovo tajno zase. Storim vse, kar boste hoteli, dobite še več nego zahtevate, toda poiščite mi pretvezo, da mi bo dal mož denar...

To je prevezo sem našel. V mislih imam industrijsko družbo, ki jo ustavljate čez mesec dni.

Bogme, tega pa res ne razumem... je začel Croisenois.

Pardon! Razumel boste takoj. Marsikateri zakonski mož, ki bi nam ne mogel dati niti pet tisoč frankov, da bi obrnil doma vse na glavo, nam da z veseljem deset tisoč ali pa še več, samo da bo mogel reči svoji ženi: Ta denar bo dobro načozen. Marsikatera žena, ki nima niti pol franka, bo lahko pregovorila svojega moža, da nam prinese toliko, kolikor bomo hoteli. Kaj porečete na to?

Ideja je imenitna! Toda kaj bi mogel storiti v tem pogledu jaz?

Za vodstvo industrijske družbe potrebujemo energičnega moža.

Kaj pa vi?

Ali se šalite, dragi markiz? Ali morem ustanoviti tako podjetje jaz, lastnik posredovalnice? Saj bi se mi ljudje smeiali v obraz. Tudi zdravnik Hortebež bi ne bil nič boljši. Catenae pa prepoveduje poklic kakršnokoli špekulacijo te vrste. On se zadovoljil s tem, da bo naš svetovalec.

Markiz de Croisenois sam ni vedel, kaj storiti.

Moj položaj je v finančnem pogledu nemogoč.

Nasprotno, stajen je. Predno se latite tega podjetja, poravnate vse dolgo in javnost bo iz tega takoj sklepala, da imate na razpolago ogromen kapital. Sicer pa pride istočasno v javnost vest o vaši zaroki z gospodinjo de Mussidan. Kaj hočete še več?

Ne pozabite, da sem na zelo slabem glasu. Ljudje pravijo, da sem lahko in razudan.

Tem bolje! Čim naposte polom industrijske družbe, vas ne bodo več tako obsojali. Ljudje poreko: Ta vražji Caiseineos! Kaj neki ga je bilo zmotilo, da je vltak svoj nos še v industrijo? Ker pa dobite zelo soliden delež in ker priženite poleg tega še milijone s Sabino, jih pustite, naj se posmehujejo.

Končno je bil markiz omehčan.

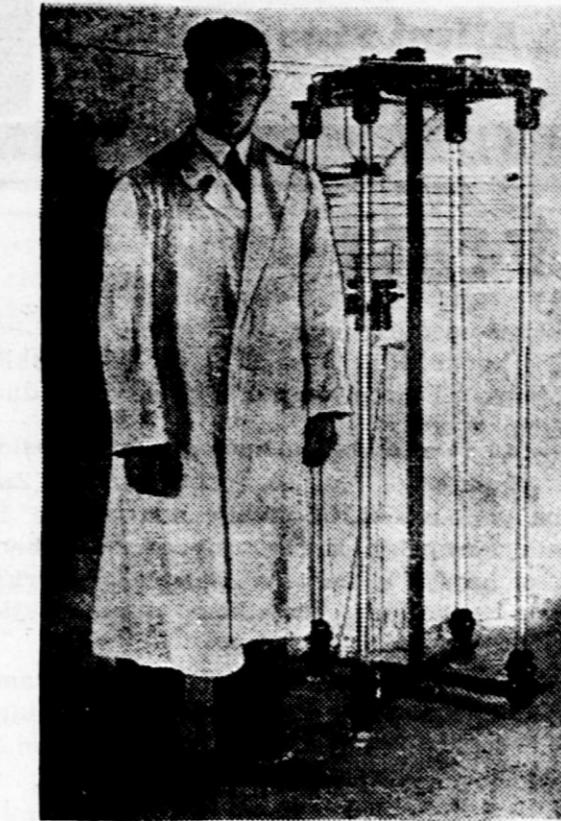
Ali se lahko zanesete na svoje delničarje? — je vprašal.

Posredovalec je to vprašanje pričakoval.

„Smrtni žarki“ odkriti?

Uspešen poskus berlinskega izumitelja ing. Schimkusa na Bodenskem jezeru

Tihi in neopaženo so montirali te dne na obali Bodenskega jezera poskusno stanco berlinskega kemika Kurta Schimkusa. Ing. Schimkus je prispev z dvema asistentoma v Friedrichshafen v sestavlju iz seboj pripravljenih delov aparata za pošiljanje energije v daljavo. Gre za problem, ki zanimala tehniko in znanstveni svet vobče

vodo pritrtili, da bi jih tok ne odnesel, če bi se poskus izjavil. To so delali ponosči, da bi radovneži poskus ne oviral in da bi se učinek nevidnih žarkov bolje videl. Colon se je vrnil, ing. Schimkus je stopil k aparaturni in zasukal nekaj koleščkov. Naenkrat je zadonelo v noč močna detonacija. Ljudje na bregu so videli, kako so brizgnili iz jezera vodni curki 5–20 m visoko. Mine so bile začlane z nevidnimi smrtnimi žarki. Izumitelj pravi, da ne gre za izum s posmočjo znanih električnih valov, temveč za neposredni učinek žarkov na smodnik. Obenem zagotavlja, da njen izum ne bo služil toliko vojaškim svrham, kolikor problemu splošno gošpodarskega značaja. Bodensko jezero je v zgodovini izumov znano, saj je začel ob njem tudi grof Zeppelin.

Država, ki ima 17 prebivalcev

V Evropi imamo nekaj litipanskih državic, ki so si ohranile ob velikih sosedih, ali pa v okviru velikih držav samostojnost. Dosej smo imeli Monaco, San Marino, Andoro in Lichtenstein, v zadnjem času smo pa dobili še vatiskansko državo, ki obsega 44 ha in šteje 550 prebivalcev. Na eno evropsko veldržavo pa pozabljamo. Gre za najmanjšo med samostojnimi državicami, za otoček Sundi v Bristolskem prelivu, oddaljen dobro 20 km od angleške obale. Otoček je 4 km dolg in 1 km širok, površina pa meri samo 2 kvadratna kilometra. Naseljen je ta skalnatih otoček samo v južnem delu, kjer stoji poleg redkih ribiških koč še gradič — sedež vladarja otoka.

Gradič izvira iz 12. stoletja in ima za seboj bogato, zanimivo zgodovino. Na otoku vlada rodinka Harmanov. Ustanovitelj te »dinastije« je kupil otoček od angleške vlade in ohranil vse pravice suverenosti, med njimi tudi kovanja denarja in tiskanja znamk. In res je na otoku v prometu poseben denar, ki mu pravijo »puffini«, in posebne znamke v petih serijah. Otok šteje celih 17 prebivalcev in je kljub temu samostojna državica.

Lepite na pisma znamke protituberkozne lige!

Naznanilo!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzel od gosp. Sebola

briški in damske salon

Sv. Petra cesta št. 44

Izvrševal bom vsa v to stroko spadajoča dela.

Posebno se priporočam cenjenim damam za specijalno stiranje bubi frizur in trajno kodranje po najnižji dnevni ceni.

Za obisk se najtopleje priporočam

Jože Vašl, frizer za dame in gospode

11698 Sv. Petra cesta št. 44.

Prodamo večjo množino

makulaturnega papirja

Vec se izve v upravi

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

RAZPISUJE ODDAJO

tesarskih, parketnih, pečarskih, steklarskih, pleskarskih del in dobavo okenskih zastorov

za stanovanjsko hišo v Celju.

Vsi podrobni proračuni in splošni gradbeni pogoji se dobre pri podpisanim uradu od 23. t. m. dalje med uradnimi urami. Zapečetene, v smislu razpisa sestavljene ponudbe je vložiti pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Gledališka ulica 8 III, do 1. oktobra t. l. do pol 12. ure dopoldne.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

V neizmerni žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nadvise ljubljena soproga, mati, sestra, teta, svakinja in sinaha, gospa

Marija Bauer,
gostilničarka

dne 20. t. m. po dolgi, mukapolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, 22. septembra 1931 ob 4. uri popoldne od hiše žalosti, Mesarska cesta št. 4, na pokopališču k Sv. Krizu.

Ljubljana, 21. septembra 1931.

FRANCI, sin
IVAN BAUER, soprog
in ostalo sorodstvo.

Mali oglasič

Vaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamku! — Na sprašanja brez znamke ne odgovarjam — Najmanjši oglas Din 5 —

MALO POSESTVO

hiša (2 sobi, klet) z vrtom, kozolec, 4 njive, 2 senožeti, pašnik in gozd za drva, vse bližihi, vas Brezje št. 12 pri Begunjah nad Cerknico, prodam za 32.000 Din. Potrebno se po izve pri oskrbniku Janezu Dražoliču, Cerknica št. 259. 2643

STANOVANJE

pri tramvaju, obstoječe iz treh sob v kuhinje, oddam z oktobrom 1931. 2647

CEVLJARSKEGA VAJENCA najrajje iz ljubljanske okolice, sprejemam. Hrana v hiši. — Lovro Brecljnik, Vidovdanska cesta 2. 2645

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekar Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska c. 6.

NA OBROKE

lahko kupite kar potrebujete skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah s posredovanjem Kreditne zadruge detajinov trgovcev v Ljubljani, Cigaletova ulica 1 (pri sodniji). 93/L Ponudbe pod »Gelegenheitskauf« na agenturo Pichler, Ptuj. 2641

STANOVANJSKA HISA

prikladna za gostilno ali slično, pol ure od kolodvora in cerke